

Erdôirtás Nagykôrösön

Homoki tölgyeseket irtanak Nagykôrös határában. Az európai szintû védelemre tervezett erdô a természetvédelem jogi szabályozásának gyengesége miatt semmisül meg – állítja a WWF Magyarország.

Az elmúlt napokban az utolsó homoki tölgyeseket vágták ki a nagykôrösi Csókás-erdôben. Az egykori gyöngyvirágos tölgyes helyén már csak fatuskók találhatók, a vágásterületen sűrû fekete füst gomolyog. Kék ruhás munkások égetik a faanyag elszállítása után otthagytott nedves gallyakat néhány autógumi és jó adag gázolaj segítségével. A WWF Magyarország kérdésére a munkások elmondták, hogy a tulajdonos betéti társaság megbízásából a tuskózás és a gépi talaj-elôkészítés számára teszik járhatóvá a terepet. „Erdészeti szaknyelven így nevezik a talaj növény- és állatvilágának totális kiirtását” – tájékoztatta lapunkat *Exner Tamás*, a WWF Magyarország munkatársa.

Az „erdôfelújítás” akáccal történik majd. Errôl a fafajról tudni kell, hogy hazánkban nem ôshonos, erôs nitrogénmegkötése miatt a csalánon, ragadós galajon és a tarackbúzán kívül jóformán semmilyen növény nem képes megtelepedni alatta, és állatvilága is igen szegényes. Egyre szélesebb körû alkalmazását az erdészek a leromlott talajvízháztartással indokolják. Ennek az elméletnek a nagykôrösi erdôkben némiképp ellentmond, hogy a kiirtott kocsányos tölgyesek helyére az akác mellett vízigényes nemes nyáarakat is telepítenek. Bár a térség védetté nyilvánítási koncepciója 1999-ben elkészült, a Duna-Ípoly Nemzeti Park illetékességi területéhez tartozó Csókás-erdô mind a mai napig nem védett.

Exner Tamás szerint abszurd helyzet, hogy egy 1998-as kormányrendelet rendelkezik a védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról, de az említett életközösségeket felsoroló lista még mindig nincs kész. A természetvédelmi törvény foglalkozik a védett fajok élôhelyének ôvásáról – ilyen a Csókás-erdôben számtalan akad, mint például a homoki kikerics és a tartós szegfû –, ennek betartása a nemzeti parkok kötelessége lenne. Mivel azonban a védett fajok részletes feltérképezése nem történt meg, és az élôhelyek elpusztítására rendszerint csak utólag

derül fény, így már a természetvédelmi bírság kiszabásával sem bajlódnak. A nagykôrösi példa is erôsíti azt a félelmet, hogy a természetvédelem tehetetlensége miatt, mire befejezôdik a magyar Natura 2000-es területek kijelölése, ezek nagy része már megsemmisül.

Az erdôgazdálkodó és az erdészeti hatóság nem követett el törvénytértét,

mivel a terület nem áll védettség alatt – mondta lapunknak *Szalay Sándor*, a környezetvédelmi minisztérium fôtanácsosa. Ugyanakkor a természetvédelmi törvény lehetővé teszi, hogy a védettségi eljárás befejezéséig az illetékes nemzeti parki igazgatóság ideiglenesen védetté nyilvánítsa a kiszemelt területet. Ez most nem történt meg, ami miatt eljárás indul.

Ö. Z.
(Népszabadság)

A trópusi erdôk felújítása

A trópusi erdôkrôl hosszú ideig az a vélemény terjedt el, hogy fakészletük kimeríthetetlen. Kimeríthetetlenségét akkor említették, amikor az erdô közelében lakók elemi faigényének kielégítésérôl van szó, vagy akkor, amikor exportra termelô nagy cégek készültek kihasználni fakészletüket. Ennek a nézetnek tarthatatlansága akkor lett nyilvánvaló, amikor a népesség gyarapodásával megnôtt az igény a tüzelôfára, de a lakosok emelkedô életszínvonalra törekvése is megmutatta, korlátozott a nedves trópusi erdôk hasznosítható faja. Ezért gondoskodni kell arról, hogy a fa kivágása után is megmaradjon a fatermôképesség, tehát célszerû erdôfelújítási módszereket kell kidolgozni.

A cél megvalósítását fékezi az a körülmény, hogy a trópusi esôerdôk fajgazdagsága igen nagy, ezért gazdaságos fatermesztést csak az egy, esetleg két fajból álló ültetvényekben lehet megvalósítani. Nehezíti a probléma megoldását az is, hogy az esôerdôket alkotó fafajokról igen keveset tudunk. Fény- és árnyékigényük, növekedésük szakaszosságának jellemzôi, magtermésük ideje, a magvak csírázásához szükséges feltételek stb. mind olyan szakismeret, amelynek megszerzése még átgondolt kutatást kíván.

A felsoroltak ismeretében háromféle felújítási módszert ismernek és gyakorolnak, ezek:

1. Tarvágást követô felújulás. Veszélyes megoldás, mert a fátlanná vált terület igen gyorsan erôziós károkat szenved, és a talaj tápelemkészlete igen gyorsan felszabradul, és az esôk kimosásának áldozatává lesz. A termelés után magára hagyott területen pionír fajok jelennek meg, ám ezek nem elégítik ki a gazdasági fafajok követelményeit. Idô kell, mire ezek is megjelenhetnek. Ter-

mészetes felújulásról akkor lehet szó, ha a korábbi állomány sarjai a jövendô erdôhöz szükséges számban elôbújnak. A mesterséges ültetés gyakorlata még csak helyi szokásként ismert, nem általános az alkalmazása.

2. Fokozatos felújítás. Hasonlatos a hazánkban is gyakorolt megoldáshoz. Vagyis az alászorult, elmaradt egyedeket eltávolítják, a magtermô fákat szabad állásba hozva megvárják, amíg ezek magjából az újulat a kívánt mennyiségben megjelenik. Utána az öreg fákat kivágják vagy arboricidek segítségével eltávolítják. Ezt a megoldást nehezíti, hogy a jövendô erdôt alkotó fafajok többnyire fényigényesek, ezért az idôs fák alatt az újulat nehezen jut el a kívánt méretekre. A fajok számát ajánlatos csökkenteni, de törekedni kell a csoportos újulat megjelenésére.

3. Szálalásos felújítás. Ez inkább elvi lehetőség, mivel a szálalás az értékes fák kivételére irányul. Az erdô folyamatos fenntartása, az értékhozam állandósítása nem szerepel a célok között. Nehezíti a rendszerré formálást az, hogy a kivett egyedek jelentôs károkat okoznak a visszamaradt egyedekben, a keletkezett lékekben a másodrangú fafajok foglalják el a helyet. Vagyis a jelenlegi szálalási gyakorlat a részletek kidolgozatlansága miatt az erdô hasznosítási értékének, biológiai értékének fokozatos gyengülésével jár együtt. Ezen módszeres kutatómunkával, rendszeres megfigyelésekkel lehet segíteni, ez azonban nem máról holnapra megoldható feladat.

Ismertette: **Dr. Szodfridt István**

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**